

İÇİNDEKİLER

- Bölüm 1: Yönetim**
- Bölüm 2: Etkinliklerimiz**
- Bölüm 3: Yasal Düzenlemeler**
- Bölüm 4: Dış İlişkilerimiz**
- Bölüm 5: Mali Durum**
- Bölüm 6: 2003 Çalışma Programı**
- Bölüm 7: Yasal Düzenlemelere İlişkin Ekler**

EKLER

- EK. 1: Dernekler Beyan Formu**
- EK. 2: Denetçiler Raporu**
- EK. 3: 2002 Yılı Konsolide Bilançosu**
- EK. 4: 2002 Yılı Konsolide Gelir Tablosu**
- EK. 5: 2003 Konsolide Bütçesi**
- EK. 6: Mütevelliler Heyeti Listesi**
- EK. 7: TÜSEV Yayınları Listesi**

Sayın Mütevellilerimiz,

Yönetim Kurulumuzun 2002 yılı Faaliyet Raporunu ve 2003 yılı Çalışma Program ve Bütçesini sunarken değerli katılımınız nedeniyle hepimize ayrı ayrı teşekkür ediyor ve sizleri saygı ile selamlıyoruz.

2002 yılında vakıf camiamızın çok önemli şahsiyetlerinin aramızdan ayrılmasından büyük üzüntü duymaktayız. Aramızdan ayrılan Prof.Dr.Cem'i Demiroğlu (*Türk Kardioloji Vakfı*) ile Metin Toker (*İnönü Vakfı*) ve Dışişleri Bakanlığı'nda bizlere her konuda desteklerini esirgemeyen vakıf dostu Yavuz Ergüven'in (*Kültür Dairesi Başkanı*) aziz hatıraları önünde saygıyla eğiliyor, kederli ailelerine, yakınlarına, vakıf ve dernek camiamıza başsağlığı dileklerimizi sunuyoruz.

Vakıf Merkezi'nin Taşınması

Vakfımızın kuruluşundan itibaren Vakıf Merkezi olarak kullandığımız Göztepe'deki daire, kat maliklerinden birinin açtığı tahliye davasını kaybetmemiz nedeniyle boşaltılmış ve 01 Mart 2003 tarihi itibariyle İstanbul Karaköy, Bankalar Caddesi No: 2 Minerva Han Kat:5 adresine taşınılmıştır. Sabancı Üniversitemizin İletişim Merkezi olarak kullandığı bu bina Vakfımız faaliyetleri açısından önem arz etmekte olup, bizlere bu imkanı tanıyan Sayın Sakıp Sabancı ve Sayın Prof.Dr.Tosun Terzioğlu'na teşekkürlerimizi sunarız.

Bölüm 1: YÖNETİM

1.Mütevelliler Heyetimiz

Başkanlık Divanı:

Başkan: Prof.Dr.Üstün Ergüder

Başkan Vekilleri: Rahmi M.Koç ve Sakıp Sabancı

Mütevelliler Heyetimizin listesi bu raporun ekinde bilginize sunulmaktadır. Görüleceği üzere ülkemizin en seçkin şahsiyetlerinden ve onların temsil ettikleri en güçlü ve saygın vakıf ve derneklerden oluşan TÜSEV, özellikle sivil toplumun örgütlü bir yapıya kavuşturulması, vakıf ve derneklerin kapasitesinin artırılması, kamu yararının yaygınlaştırılması, uluslararası ilişkilerin geliştirilmesi, sivil toplum kuruluşu bilincinin toplumda yerleştirilmesi ile vakıf ve derneklerimizin ortak sorunlarına yasal ortamlarda, çağdaş yöntemlerle çözümler bulmak için yoğun bir çaba sarf etmektedir.

Mütevelliler Heyetimiz, her biri iş ve akademik dünyamızın en seçkin şahsiyetlerinden teşekkül etmiş ayrıca dernek ve vakıf camiamızın liderleri olup, sivil toplumun yarattığı katma değerde de en büyük payı olan kişilerdir. Aslında kurdukları ve/veya yönetiminde görev aldıkları vakıflar ve dernekler iş ve akademik çevrelerdeki başarılarının toplumsal hayata yansımalarıdır. Bu nedenle farklı amaç ve hedefleri olan vakıflarımızın kompozisyon zenginliği, sinerji yaratma gücü, vakıf kurumunu daha atılımcı kılmaktadır.

2.Yönetim Kurulu

28 Mayıs 2002 tarihinde yapılan Mütevelliler Heyeti toplantısında Vakıf Resmi Senedimizin 10.1. maddesi gereğince yapılan seçim sonunda yeni Yönetim Kurulumuz dört yıllığına (2002 – 2006) seçilmiş olup, aşağıdaki kuruluşlarımızın temsilcilerinden oluşmaktadır.

Prof.Dr.Üstün Ergüder

İnal Avcı

Timur Erk

Hüseyin Topa

Prof.Dr.Tosun Terzioğlu

Didem Altop

Vehbi Koç Vakfı

Türk Lions Vakfı

Türk Böbrek Vakfı

Anadolu Eğitim ve Sosyal Yardım Vakfı

Hacı Ömer Sabancı Vakfı

Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı

Faruk Eczacıbaşı
Altan Edis
Çandan Fetvacı
Ünal Somuncu
Arzuhan Yalçındağ

Nejat Eczacıbaşı Vakfı
Erol Kerim Aksoy Eğitim ve Spor Vakfı
Boğaziçi Üniversitesi Vakfı
Türk Eğitim Vakfı
Aydın Doğan Vakfı

Yönetim Kurulumuz vakfımızın yönetim ve icra organı olup, sizler adına verdiğiniz yetkiler, yürürlükteki yasalar ve buna bağlı hukuk kuralları çerçevesinde TÜSEV'i yurtiçi ve yurtdışında temsil etmektedir. TÜSEV'i EFC (*Avrupa Vakıflar Merkezi*) Guvernörler Konseyinde, Mütevelliler Heyeti ve Yönetim Kurulu Başkanımız Prof.Dr.Üstün Ergüder temsil etmektedir.

3.İcra Komitesi

İcra Komitesi, Başkan Yardımcıları ile diğer yönetim kurulu üyelerinin (*istediklerinde*) katılımı ile gündemli olarak toplanan, Yönetim Kurulu toplantılarına altyapı hazırlayan, Yönetim Kurulunda karara bağlanması gereken konuların hızla incelendiği bir danışma organıdır. Bu bağlamda çok stratejik öneme sahiptir.

4.Denetçiler Kurulu

Bir çalışma dönemi içinde çalışma programı ve bütçe doğrultusunda yapılan hesapları ve bu hesaplarla ilişkili işlemleri Mütevelliler Heyeti ve Yönetim Kurulu adına denetlemekten sorumlu vakfımızın bir organıdır.

17 Nisan 2001 tarihinde yapılan Mütevelliler Heyeti toplantısında üç yıllığına (*2001-2004*) seçilmiş olup, aşağıdaki kişilerden oluşmaktadır.

Prof. Dr. Fevzi Sürmeli *Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırmalar Vakfı*
Yusuf Nomal *Türkiye Ulusal Verem Savaş Dernekleri Federasyonu*
Gün Han Başık * *Feyziye Mektepleri Vakfı*

**Hizmet Dönemi 2002-2005*

Bölüm 2: ETKİNLİKLERİMİZ

Sayın Mütevellilerimiz,

2002 yılı ülkemizin AB'ne adaylığının yoğun olarak tartışıldığı, ekonomik güçlüklerin yaşandığı, büyümenin durduğu, buna karşın uygulanan ekonomik politikalarla ilgili kararların peşi peşine alındığı, enflasyonun düşürülmesine ilişkin önemli adımların atıldığı bir yıl olmuştur. Yılın ikinci yarısında ise erken seçime gidilmesi kararının alınması ile gerek uluslararası ilişkilerde gerek yurt içinde çok ciddi ekonomik, sosyal ve siyasal sorunlar yaşanmıştır. Doğal olarak bu ortam sivil toplum hayatını da önemli ölçüde etkilemiş, vakıf ve derneklerimiz kaynak ve yasal alt yapı sorunları nedeniyle iyice etkisiz hale gelmiştir.

Vakıf ve dernekler, bireylerin devletin belirli konulardaki politikalarını doğrudan yönlendirme ihtiyacını karşılayan kuruluşlar olarak, bu zorluklar döneminde de faaliyetlerine imkanlar nispetinde devam etmiştir. Ancak bu durum sivil toplumun kriz anlarında sinerji yaratması ve ortaya çıkmasını engelleyememiştir.

Sivil toplum gözü ile baktığımız zaman ülkemizde demokrasiyi tüm nimetleriyle kullananlarla, demokrasiyi yaşatmaya çalışan insanlar arasında önemli bir fark olduğunu görmekteyiz. Demokrasiyi kullananların çoğunluğunun, demokrasiyi yaşatmak isteyenler gibi bir örgütlenme çabası içinde olmadıkları, bilakis örgütlü toplumu kullandıkları açıktır. Bu nedenle halkı ve örgütlü sivil toplumu gerçek demokrasinin yerleşmesi için daha fazla katılımcı kılmaya, bilinçlendirmeye ve bu misyona katmaya çalışmaktayız.

Bölüm 3: YASAL DÜZENLEMELER

Bundan önce yaptığımız üç Ulusal Konferans'ta haklı olduğumuzu iddia ettiğimiz ve anayasal düzen içinde hep talep ettiğimiz yasal değişikliklerin bazı noksanlara rağmen 2002 yılında gerçekleşmiş olması TÜSEV açısından çok önemli bir gelişme ve başarıdır.

1. Dernekler Kanunu

Raporumuzun ekinde sunulan, Avrupa Birliği uyum yasaları çerçevesinde Dernekler Yasasında yapılan değişikliklerin büyük çoğunluğu derneklerin özgürlük alanını biraz daha genişletmesine karşın gerçek anlamda yeterli değildir. Bunun gelişmiş batı ülkelerindeki tarifi, devlete biçilen rol ile tarif edilmektedir. Şayet ülkemizde halen herkesi memnun eden bir dernekler yasasına kavuşmamış isek bunun bir tek nedeni vardır, o da devletin rolünün toplumu yönlendirici olmasıdır. Halbuki devletin buradaki rolü toplum kesimleri arasındaki düzeni sağlayıcı bir rol olmalıdır. Devletin gönüllü kuruluşların destekçisi değil, rakibi gibi davranması, haksız rekabet yaratmakta, bu da sivil toplumun gelişmesinin önünü kesmektedir.

Kıta Avrupasında Avrupa Topluluğu'nun üç temel ilkesinden biri olarak nitelenen Subsidiarity ilkesi, sivil toplumun güçlü devlet karşısında ezilmemek için geliştirdiği bir kavram olup, tüm sosyal kararların önce vatandaşların kendi aralarında kurmuş oldukları kurumlar, yani üçüncü sektör kurumları tarafından alınmasını, bu kurumlar yeterli olmadığı zaman milli devletin devreye girmesini gerektirmektedir.

Dernekler yasasında yaklaşık bir yıl içinde yapılan değişikliklerin sıklığı, içeriği; aynı maddelerin tekrar tekrar değiştirilmesi ve Medeni Kanunla uyumlu hale getirilmesi ortaya bir yasal külliyat çıkarmış olup, bunun ülkemizin farklı coğrafi bölgelerindeki derneklerimizin yöneticileri tarafından anında öğrenilmesi ve gereğinin yapılması mümkün değildir.

Bir dernek yöneticisi ve/veya üyesi için Dernekler Yasası, tek başına bir yasa olmayıp, bir derneğin dolayısıyla de bir dernek üyesinin ayrıca;

- Medeni kanun
- Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu
- Basın Kanunu
- Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun
- Vergi Usul Kanunu
- Para Toplama Kanunu
- Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu (*Kamu yararına sayılan dernek yöneticisi ve denetçileri*) gibi

kanunları ve bu kanunlarla bağlantılı yönetmelikleri ve tebliğleri de yakinen bilmesi gerekmektedir. Bu konuda yaşanacak bir zafiyet derneği ve dernek yöneticilerini yasalar karşısında çok ciddi sorumluluklarla karşı karşıya getirmektedir. Buna bir de kamu yönetiminin aşırı baskıcı davranışları eklendiği zaman dernekte üye veya kurucu olmak teşvik edici değil, tamamen caydırıcı bir görünüm arz etmektedir. Beklentimiz kamu yönetiminin dernek yöneticilerini bilgilendirmesi ve bilinçlendirmesi, onlara yardımcı olmasıdır.

Not: Yukarıda belirtilen ve başta Dernekler Yasasında yapılan değişiklikler bu raporun ekinde Bölüm 7'de belirtilmektedir.

2. Derneklerin Denetimi

Dernekler Yasasında yapılan en önemli değişikliklerden biri önceleri Emniyet Müdürlükleri bünyesindeki Dernekler Masasına bağlı olan derneklerimizin artık İçişleri Bakanlığı bünyesinde oluşturulan Dernekler Daire Başkanlığına bağlanması ve müfettiş denetimi yerine Beyan usulü denetime geçilmesidir.

Bu konuda Vakfımızın İçişleri Bakanlığı ve Başbakanlık Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ile yürüttüğü çalışmalar olumlu sonuç vermiş, 15.10.2002 tarih ve 24907 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Yönetmelik ekindeki Beyan Formu derneklerimizin 2002 yılı faaliyetlerinin beyanı için kullanılmaya başlanmıştır.

Diğer taraftan Beyan Formu ve bu formun doldurulmasına ilişkin olarak Hürriyet Gazetesi'nde 9 Nisan 2003 günü Türkiye genelinde bir ilan verilmiş ve tüm derneklerimiz Nisan ayı sonuna kadar vermek durumunda oldukları beyan konusunda bilgilendirilmiştir. Bu ilan nedeniyle TÜSEV'e desteklerini esirgemeyen Yönetim Kurulu Üyemiz Sayın Arzuhan Yalçındağ'a, Sayın Hanzade Doğan'a, Doğan Medya Grubu'na ve NTV Televizyonu'na teşekkürü bir borç biliriz. Ayrıca mevcut STK linkleri de kullanılarak bu formun doldurulmasına ilişkin bilgiler birçok derneğe ulaştırılmıştır. Derneklerimizden bu konuda yoğun bir talep gelmiştir. Dernekler beyan formu ilişiktir. (ek.1)

3. Yeni Vakıflar Tüzük Taslağı

4721 sayılı yeni Türk Medeni Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle birlikte, 4722 sayılı Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 22 inci maddesi gereğince Vakıflar Tüzüğünde de gerekli değişikliklerin yapılması gerektiğinden çalışmalara başlanmıştır. Bu konuda Sayın Av.Suat Ballar'a hazırlatılan Vakıflar Tüzük Taslağına, üyemiz olan ve olmayan vakıflarımızla yapılan müteaddit toplantılarda son şekli verilerek ilgili Bakanlıklara, Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne, Başbakanlık Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'ne ve ayrıca birçok ilgili kuruluşa verilerek Vakıflar Genel Müdürlüğümüz ile görüşmeler başlatılmıştır. Bu toplantılar bugüne kadar sürdürülmüştür.

Vakıflar Tüzük Taslağı özellikle 2002 yılında bazı yabancı Vakıfların hukuki durumlarına ilişkin tartışmaların başlaması ile birdenbire farklı bir alana kaymış, ülkemizin bu konudaki hassasiyetleri çerçevesinde daha da önem kazanmıştır. Tüzük taslağının bugün için geldiği nokta öncekine nazaran daha liberal ve olumludur. Ancak genel anlamda uluslararası ilişkiler, bağış, yardım ve işbirliği konularına ilişkin tanımların yeteri kadar açık olmaması, bugünkü konjonktürün dikkate alınmaması nedeniyle derneklerin ki kadar rahatlamamış, aksine 4771 Sayılı (*Resmi Gazete 9.8.2002 tarih ve 24841 sayılı*) Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun 4/B Maddesi ile 227 Sayılı Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen ek madde ile daha da zorlaşmıştır. Bu konunun da Avrupa Birliği'ne adaylığımız sürecinde halledileceği kanısındayız.

Vakıflar tüzük taslağının yeniden düzenlenmesine ilişkin olarak yapılan ortak çalışma henüz bitmemiş olmakla birlikte, bu çalışmada TÜSEV'e gösterdikleri yakınlık ve işbirliği nedeniyle Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne teşekkürü bir borç biliriz.

Yeni tüzük taslağı bundan sonra dernek olması gerekirken vakıf olmayı tercih eden oluşumları önleyecek bir yapılanmayı öngörmektedir. Bu bazı kişilerin iddia ettiği gibi örgütlenme özgürlüğünü önleyici bir yaklaşım olmayıp, aksine kuruluş ana varlığı dahi olmayan vakıf oluşumlarına izin vermeyen bir yapılanmadır.

4. AB'ne Adaylık İçin Sivil Girişim

Ülkemizin Avrupa Birliği'ne adaylığı sürecinde, İktisadi Kalkınma Vakfı'nın (İKV), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile müştereken yürüttüğü ve STK'ların oluşturduğu sivil inisiyatife katılarak bu sürecin hızlandırılması için Avrupa'da işbirliği yaptığımız vakıf ve derneklerle temasa geçilmiş ve destekleri istenmiştir.

5. AB Projesi

Avrupa Birliğince **Türkiye'de Sivil Toplumun Geliştirilmesi için Teknik Yardım (EuropeAid)** konulu 2.050.000 Euro tutarındaki projeye İngiltere'den CAF (*Charities Aid Foundation*) ile Beçika'dan IBF Consulting Inc. firması ile oluşturduğumuz konsorsiyum olarak teklif verilmiştir. 60 konsorsiyumun katıldığı yarışmada kısa listeye giren 8 konsorsiyum içinde yer alınmış, ancak ikinci elemelerde bu projeyi kaybetmiş bulunmaktayız. Bu ilk kez girdiğimiz bir Avrupa Birliği projesi olup, aslında kazanmamamıza rağmen aldığımız sonuç önemlidir. Bu tür projeler çıktıkça katılmaya devam edeceğiz.

6. TÜSEV Johns Hopkins Konferansı

1 – 3 Temmuz 2002 tarihlerinde ABD Johns Hopkins Üniversitesi ile müştereken İstanbul'da bir uluslararası konferans düzenlenmiştir. **Civil Society in Turkey – Between the Old and the New** konulu bu konferansa 32 ülkeden katılımcı gelmiştir. Bu önemli konferansta ana tartışma teması altında; Sivil Toplum Perspektifi ile Avrupa Yolundaki Türkiye, Aile ve Gençlik, Eğitim, İnsan Hakları, STK'larda Yönetim, STK'larda Yönetim Eğitimi, Kapasite Geliştirme, Temsiliyet ve

Savunuculuk, Bilgi ve Araştırma, Vakıflar ve STK'lar Arası İlişkiler gibi konularda çok önemli tartışmalar yapılmıştır.

7. Dünya Bankası Projesi

Dünya Bankası ülke ofislerinin küçük ölçekli STK'lar için proje karşılığı, Micro Credit adı altında verdiği krediye bir proje ile katılmıştır. Proje daha küçük ölçekli STK'lara verilmiştir. Ancak önümüzdeki aylarda TÜSEV'in ölçeğine uygun projenin çıkması halinde bunlara katılmaya devam edilecektir.

8. TÜSEV Web Sayfası

Web Sayfamız (www.tusev.org.tr) daha etkin hale getirilmiş ve yenilenmiştir. Özellikle linkler aracılığıyla da vakıf ve dernek hayatımızı ilgilendiren önemli mesajlar verilmektedir. Yurt dışında ilişkimiz olan kuruluşların TÜSEV faaliyetlerini takip edebilmesi için İngilizce versiyonu da hazırlanmaktadır. Yakın tarihte önemli bir görev üstlenilmiş ve çok başarı kazanılmıştır. Derneklerin Denetimi ile ilgili olarak hazırladığımız Beyan Formu sitemizde yayınlanmıştır. Çok sayıda dernek sitemizi ziyaret ederek, Dernekler Yasasındaki son değişiklikler ve bu Beyan Formu'nun doldurulmasına ilişkin bilgi almaktadır. . Derneklerin Beyan Formunu yasa gereği 30 Nisan 2003 tarihine kadar doldurma mecburiyetinde olmaları sitemizin önemini ve faydasını ortaya koymuştur. Ayrıca web sitemizde derneklerimizi ve vakıflarımızı ilgilendiren konular anında yer alacaktır..

9. TÜSEV Bülteni

TÜSEV Bülteni özellikle yasa ve mevzuat değişikliklerine, sivil toplum hayatını ilgilendiren önemli konulara denk getirilerek vakıf ve derneklerimizin bilgilendirilmesi amacıyla zamanı geldikçe yayınlanmaktadır. Bu nedenle önem arz etmektedir. Tamamen bilgilendirici ve bilinçlendirici özelliğini koruyarak çıkarılmaya devam edilmekte olup, ayrıca web sitemizden de takip edilmesi mümkündür.

10. Vergi Mevzuatı

Vakıflarımızı ilgilendiren vergi mevzuatı konusunda Birleşik Uzmanlar Şirketinden Sayın Hayati Şahin'e bir rapor hazırlanmış, bu rapor büyük vakıflarımızın Vergi uzmanları ve Mali Yetkililerinin de katılımı ile düzenlenen toplantıda tartışılmıştır. Görüşlerimiz bir rapor halinde Maliye Bakanlığı'na verilerek gerekli temaslara yapılmıştır. Konu Maliye Bakanlığı ve TBMM Bütçe Plan Komisyonu'nda takip edilmektedir.

Ayrıca Muhasebe Standartları, kamu yararı kriterleri, hesap planı, mali raporlama ve üst kuruluş konularında çalışmalar yapılmaktadır.

Bölüm 4: DIŞ İLİŞKİLERİMİZ

1. EFC ile İlişkiler

Ekonomik, siyasi, ticari, sınai, askeri, akademik alanlar gibi, uluslararası ilişkilerin çok önem kazandığı günümüzde bu ilişkilerin bir ayağı olarak STK'ların uluslararası ilişkileri de çok önemlidir. Günümüzde salt devletler arası ilişkiler uluslararası sorunların çözümlenmesine yetmediği gibi özellikle örgütlenme özgürlüğü öne çıkan ve yükselen değer olarak hepimizi ilgilendirmektedir. Devletlerin zorlandığı birçok konu halkların yakınlaşması ile çözümlenmekte, sorunların halledilmesinde inanılmaz ivme kazanılmaktadır.

Bu bağlamda TÜSEV olarak yönetim kurulunda görev aldığımız Avrupa Vakıflar Merkezi (EFC), Avrupa Birliği'nin vakıf ve dernekler konusunda bir danışma organı haline gelmiştir. EFC'deki temsiliyetimiz ülkemizin Avrupa Birliği'ne adaylığı sürecinde bizleri batıya anlatacak en önemli gücü oluşturmaktadır.

Ülkemizde sivil toplum kuruluşlarının artık hükümetlerin plan ve programlarında doğrudan yer alan birer referans olması, EFC ile yürütülen ilişkilerin ileride daha da önem kazanacağını işaretidir. Ayrıca EFC bizler için de önemli bir bilgi ve referans kaynağıdır.

2. Dünya Bankası NGO Toplantısı

13-16 Haziran 2002 tarihinde Belgrad / Yugoslavya'da yapılan Dünya Bankası NGO toplantılarına davetli olarak katılmıştır. Bu toplantıların amacı Dünya Bankası'ndan kredi alan ülkelerin yaptıkları yatırımların bir anlamda o ülkede bulunan STK'lar aracılığıyla da denetlenmesi, STK'ların geliştirilmesi ve özellikle de şirketlerin sosyal sorumluluk yüklenerek kalkınmada etkin rol almasının sağlanmasıdır. Bu toplantılar devam etmektedir.

3. Transatlantic Leadership Summit

ABD'nin önderliğinde 29 Eylül – 2 Ekim 2002 tarihlerinde Lisbon / Portekiz'de düzenlenen bu toplantıda kıta Avrupa'sında sivil toplum kuruluşlarının, ülkelerin iç ve dış sorunlarının çözümünde liderlik rolü yüklenerek daha hızlı ve kolay sonuca ulaşılması amaçlanmaktadır. Bir ABD Vakfı olan LUSO – American Foundation'un davetlisi olarak katıldığımız bu toplantı her yıl farklı bir ülkede yapılmaktadır. Özellikle ülkemize bölgesinin lider ve demokrasi ile yönetilen tek laik ülkesi olması açısından büyük önem verilmektedir.

4. EFC European Philanthropy

14 – 15 Ekim 2002 tarihlerinde Moskova / Rusya'da yapılan bu toplantıyı EFC düzenlemiş olup, sosyal ve ekonomik kriz içindeki Rusya'da filantropinin geliştirilmesi, bölgesel işbirliğinin artırılması, EFC Moskova Ofisi'nin daha etkin hale getirilmesi ve bölge ülkelerindeki STK'lar arası temasların geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Bölüm 5: MALİ DURUM

1. Genel Değerlendirme

2002 yılı ülkemizin yaşadığı ekonomik krizden çıkılmasına ilişkin para ve maliye politikalarında köklü değişikliklerin yapıldığı, dış finans kurumları ile ciddi programlara imza atıldığı halkımız için çok zor günlerin yaşandığı bir yıl olmuştur. Özellikle ekonomik krize ilaveten Avrupa Birliği'ne adaylığımız sürecine ilişkin hareketli siyasal tartışmaların yaşandığı ancak bu konuda önemli kazanımların henüz elde edilmediği, sosyal olaylarda artış olduğu, yatırım, üretim, ihracat, iç talep gibi önemli ekonomik faaliyetlerin asgari düzeye indiği krizli bir dönem olmuştur.

Doğal olarak tüm vakıflarımız ve derneklerimiz bu durumdan etkilenmiştir.

Bilahare 3 Kasım 2002 tarihinde yapılan erken seçimle, Cumhuriyet tarihimizin en önemli dönüşümü gerçekleşmiş, birçok siyasi parti

seçimleri kaybederken, bir siyasi parti iktidara gelmiş, diğer bir parti de muhalefet olarak TBMM'ye girmiştir.

2. Anavarlık Fonumuz

Vakfımızın da diğer vakıflar gibi en önemli sorunu anavarlığın yeterli olmamasıdır. Bu nedenle anavarlığımızı; katılım payları, yapılacak tasarruflar ve oluşturulacak kaynaklarla desteklemek ve artırmak için gayret etmekteyiz. Ancak ekonomik kriz nedeniyle 2002 yıl sonuna kadar ertelenen katılım payları ödemesi, bilahare talep edilmiştir. Buna göre Anavarlık Komitemiz kararı gereğince 2002 yılında Mütevellilerimizden 185.700-USD istenmiş, buna karşılık 2002 yıl sonuna kadar 59.588-USD toplanmıştır. Yani toplanan para talep edilenin %32'sini oluşturmaktadır. Bu meblağ Nisan 2003 tarihi itibarıyla ise 94.400 USD'na ulaşmıştır.

Yıllar itibariyle anavarlığımız;

1993 (kuruluş varlığı)	500.000.000.-TL
1998	87.673.416.135.-TL
1999	122.517.789.635.-TL
2000	235.444.788.669.-TL
2001	310.545.260.074.-TL
2002	461.899.586.661.-TL.na ulaşmıştır.

3. Bilanço ve Gelir Gider Tabloları

31.12.2002 tarihi itibariyle kesinleşen 2002 yılı bilanço ve gelir – gider tabloları Denetçilerimiz Prof.Dr.Fevzi Sürmeli, Gün Han Başık ve Yusuf Nomal tarafından incelenmiş ve bilahare YMM Sayın Nejat Gülen tarafından onaylanmıştır. Denetçiler Raporu (Ek.2), Konsolide Bilanço (Ek.3) ve Konsolide Gelir Tablosu (Ek.4) ilişikte tasvibinize sunulmaktadır.

2002 yıl sonu gelir tablosunda Genel Yönetim Giderlerimiz % 18 (27.940.028.465.-TL) Amaca Yönelik Faaliyet Giderlerimiz ise % 82 (156.293.776.966.-TL) oranında gerçekleşmiştir. Vakfımızın uluslararası ilişkileri için yaptığı harcamalar amaca yönelik giderlerin %36'sını (56.265.759.707.-TL) oluşturmaktadır. 2002 yıl sonu konsolide bilançomuzda dönem sonu gelir fazlası 151.354.326.587.-TL olup, anavarlığa ilave edilmiştir.

4. Katılım Payları

Katılım payları TÜSEV'in kuruluşundan beri programlanan ve kararlaştırılan bir ödeme olup, faaliyetlerimizi gerçekleştirebilmemiz büyük ölçüde buna bağlıdır. Ancak kaynak bulma çalışmalarımız da devam etmektedir. TÜSEV'in faaliyet konuları ve misyonu yine ağırlıklı olarak devletle ilişkiler olarak şekillenecektir. Ancak bunun yanı sıra uluslararası ilişkilerimiz daha da artacaktır. Bu raporun 6. bölümünde TÜSEV 2003 Programında yer alan projelerin mümkün olduğunca sağlanacak fonlardan yararlanarak gerçekleştirilmesine çalışılacaktır.

5. 2003 Yılı Bütçesi

2003 yılı konsolide bütçesi 387.213 milyon TL.olarak öngörülmüştür. Bütçede görüldüğü üzere mevduat faizlerindeki düşüşün devam etmesi nedeni ile ana gelir kaynaklarımızdan olan vadeli mevduat hesabımızda az miktarda para tutulmaktadır.Bu nedenle mevduat faiz gelirimiz 2003 yılında düşük seviyede gerçekleşecektir.Diğer taraftan DTH faiz gelirlerinde ise önemli bir değişiklik olmayacağı, buna karşılık menkul kıymet gelirlerinde artış olacağı varsayılarak varlığımızın büyük bir kısmının bu yatırım hesaplarında değerlendirilmesi ve gelir elde edilmesi öngörülmüştür.

Bölüm 6: 2003 ÇALIŞMA PROGRAMI

TÜSEV'in onuncu yılında Üçüncü Sektör'ün altyapısını ve sektör kuruluşlarını geliştirmek ve güçlendirmek için yeni stratejiler geliştirilmektedir. On yıldır sektörün yegane STK destek kuruluşu ve uluslararası ilişkileri olan, özellikle de yasal mevzuat konusunda faaliyet gösteren TÜSEV bu sene sektörün araştırma, bilgi, işbirlikleri (ulusal ve uluslararası) ve eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere ek program ve projeler geliştirmektedir.

Çalışmalarımızdan faydalananlar ve amaçlarımız:

Kamu yararına çalışan vakıf ve dernekler – Sektöre ve bu kuruluşlara özel bilgi ve destek sağlanması, araştırma yaparak yeni yöntemlerin paylaşılması,

Kamu organları –Kamu kuruluşlarının vakıf ve derneklere ilişkin olarak bilgilendirilmesi, yasa, yönetmelik, tebliğ gibi mevzuata ilişkin değişiklik önerilerimizin sunulması,

Fon sağlayan kuruluşlar – Fon sağlayan (proje desteği veren) ulusal ve uluslararası kuruluşlarla, önemli projeler üreten STK'lar arasında köprü oluşturulması- ve özellikle de ulusal kaynakların harekete geçirilmesi konusunun teşvik edilmesi.

2003'te bu amaçları gerçekleştirmek için **beş ana çalışma alanı** belirlenmiştir:

1. **Bilgi ve Araştırma**
2. **İşbirlikleri ve 'Networking'**
3. **Eğitim**
4. **Yasal Mevzuata İlişkin Çalışmalar**
5. **İç Çalışmalar**

Her bir programın altında projeler planlanmıştır:

1. Bilgi ve Araştırma

Proje	Açıklama	Proje Ortağı	Tarih
Yeni TÜSEV web sitesi ve Bülten	<p>STK'lar için sağlanacak bilgiler ve kaynaklar:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sektöre ilişkin güncel bilgiler ▪ Etkinlikler, konferanslar, yeni projeler ve gelişmeler ▪ Fon ve kaynak sağlayanlar ▪ Yasal çerçeveler, değişiklikler ve gelişmeler ▪ Araştırma ve geliştirme kaynakları ▪ Kurumsal kapasite geliştirme ▪ Yerel kaynak/fon sağlayanlara ilişkin bilgiler (sosyal sorumluluk, proje destekleme) ▪ Uluslararası kuruluşların Türkiye Üçüncü Sektörünü tanıması ve anlaması açısından bilgi, araştırma ve makaleler 		İlk açılışı Mart 2003
Araştırma: Türkiye'de Vakıflar: Sosyal Değişime Destek	Türkiye'deki vakıfların yapıları, faaliyetleri ve sosyal değişimde oynadıkları roller	Ford Foundation	Mayıs 2003 – Haziran 2004
Araştırma: Semt Dernekleri/ Mahalle Örgütleri: Yerel Kaynak Mobilizasyon Stratejileri	Dünya ve Türkiye'de önem kazanan yerel STK'ların Türkiye'de yapıları, faaliyetleri ve özelliklerinin tespiti	Avrupa Vakıflar Merkezi (EFC)	Belirlenecektir

2. İşbirlikleri ve Networking

Proje	Açıklama	Proje Ortağı	Tarih
Panel: Amerikan Türk Konseyi: Türkiye'de Stratejik Philanthropy	Türkiye'de STK sektörü geliştikçe yerel fon veren (proje desteği sağlayan) kuruluşların önemi	Amerikan Türk Konseyi (ATC)	Mart 2003
Panel: Vakıf Kaynaklarının Mobilizasyonu	Vakıfların bağış alması, iş birlikleri ve yardım toplama konusundaki son gelişmeler, vergi ve yasal gerekçeler	Vakıflar Genel Müdürlüğü	Mayıs 2003 Vakıf Haftası
Toplantı: Avrupa Vakıflarının İstanbul Ziyareti	AVM organizasyonu ile bazı Avrupa Vakıflarının Türkiye'deki benzer kuruluşlarla bir araya gelmesi, tecrübe ve birikimlerin paylaşılması, önem kazanan fon sağlama konusunun tartışılması	Avrupa Vakıflar Merkezi (EFC)	Ekim 2003

3. Eğitim

Proje	Açıklama	Proje Ortağı	Tarih
Seminer: Kadın ve Eğitim	Akdeniz Sivil Toplum Projesi (Trans Mediterranean Civil Society) çatısı altında gerçekleşecek seminere Akdeniz ülkelerinden akademisyenler ve STK temsilcileri katılacak	Avrupa Vakıflar Merkezi (EFC)	Haziran 2003
Seminer: Yerel Kaynak Stratejileri ve Fırsatlar	Kaynak sağlama ve proje destekleme konusundaki gelişmeler, yöntemler ve yeni fikirler	Belirlenecektir	Eylül 2003
Eğitim: Vakıflarda Finansal Yönetim	Belirlenecektir	Belirlenecektir	Belirlenecektir
Proje (Kılavuz, Atölye ve Eğitim) Türkiye'deki STK'lar için Savunuculuk	STK'ların sosyal hizmet sağlama yanında, yasal çerçevelerin değişmesi sürecinde nasıl yer alacağı ve neler yapabileceği	National Democracy Institute	Belirlenecektir

4. Yasal Çalışmalar

Proje	Açıklama	Proje Ortağı	Tarih
Dernekler Beyan Formu	Derneklerin önceki yıla ilişkin çalışmalarının ve hesaplarının İçişleri Bakanlığı'na beyan edilmesi	İçişleri Bakanlığı	Nisan 2003
Vakıflar Tüzüğü	Yeni vakıflar tüzüğü'nün Medeni Kanun ve AB Uyum Yasalarına göre hazırlanması	Vakıflar Genel Müdürlüğü	
Vakıfların Vergi Sorunları	Sorunların tartışılması, önerilerin geliştirilmesi ve eylem planının hazırlanması	Üye Vakıflar	Nisan - Haziran 2003

5. İç Çalışmalar

Kapasite Geliştirme

Resmi Senedimiz de bulunan amaçları gerçekleştirmek için kurumsal yapımızın güçlendirilmesinde önemli çaba sarf etmekteyiz. Aramıza katılan yeni elemanlar ve bazı görev değişiklikleri kapasite geliştirme faaliyetlerimizin ilk göstergesidir.

Filiz Bikmen Eylül 2002'den beri Program Direktörümüz olarak özellikle vakfımızın stratejik çalışmalar ve yeni program ve proje geliştirme konuları ile ilgilenmektedir. Rana Zincir 6 aydır aramızda gönüllü olarak proje desteği vermektedir. Haziran'dan itibaren TÜSEV'in Ford Foundation ile yürüteceği araştırma projesinin görevlisi olacaktır. İpek Dübüş'ün ekibimize Sekreter olarak TÜSEV ekibe katıldı. Ayrıca yakında aramıza gönüllü ve stajyerlerin katılması söz konusudur. Bu şekilde insan gücümüz 2003 ve ileriki faaliyetlerimizin yürütülmesinde büyük destek olacaktır.

Uluslararası İlişkiler

TÜSEV yedi senedir Avrupa Vakıflar Merkezi'nin üyesi olarak son derece faydalı ilişkiler kurmuş ve çalışmalara katılmıştır. Bu kuruluş ile yakın temaslarımızı sürdürmeye devam etmek ve benzer kuruluşlar ile yeni ilişkiler kurmak, TÜSEV'in Türkiye üçüncü sektörün önderliğini alması açısından çok önemlidir. Ayrıca sadece üye olmak değil, bu kuruluşların çalışmalarında yer almak ve toplantılarına katılmak, sürekli yeni işbirlikleri ve fon sağlayıcılar ile ilişki kurulması demektir. Bu ilişkiler hem TÜSEV'in hem de Türkiye'deki dernek ve vakıfların yeni program ve faaliyetlerinin geliştirilmesinde faydalı olacaktır. TÜSEV bu anlamda sektör için temaslar da bulunup, bir nevi 'birleştirici' görevi üstlenmektedir.

Vakıflar'da 'Üyelik' ve 'Aidat' Konusu

En son yapılan yasal düzenlemelere göre vakıf'ta artık üyelik olmayacağından bundan böyle aramıza katılmak isteyen kuruluşlar için yeni bir yapı ve tanım oluşturulması gerekmektedir. Bu yeni yapıyı oluşturma konusunda fizibilite çalışmalarımız sürdürülmektedir.

Sayın Mütevellilerimiz,

Yönetim Kurulunuz olarak 2002 yılında ve bugün bizlere gösterdiğiniz yakın ilgi,güven ve destekten dolayı teşekkür ediyor,vakıf ve dernek faaliyetlerinizde başarılar diliyor,sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Prof.Dr.Üstün Ergüder
Yönetim Kurulu Başkanı

Bölüm 7: YASAL DÜZENLEMELERE İLİŞKİN EKLER

Yasal Çalışmalar ile ilgili ek bilgi notu:

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe girmesi ile, özel hukuk tüzel kişilikleri olan vakıf ve derneklerimizi ilgilendiren önemli yasal değişiklikler olmuştur.

TÜSEV olarak ötedenberi savunduğumuz birçok ilke, Dernekler Yasası'nda yapılan değişikliklerle hayata geçmiştir. Özellikle 2002 ve 2003 yıllarında (*bugüne kadar*) İçişleri Bakanlığı ile yakın işbirliği yapılarak Avrupa Birliği Uyum Yasaları adı altında çıkarılan 4748, 4771, 4778 ve 4793 sayılı yasaların hazırlanmasında aktif rol alınmış, örgütlenme özgürlüğünden uluslararası ilişkilere kadar önemli kazanımlar elde edilmiştir. Önceleri polis tarafından yapılan yerinde denetim / müfettiş denetimi kaldırılmış yerine beyan usulü getirilmiştir. Ayrıca önceleri polise bağlı olan derneklerimiz şimdi İçişleri Bakanlığı bünyesinde oluşturulan Dernekler Daire Başkanlığına bağlanarak sivil otoritenin muhatabı olmuşlardır. Diğer taraftan geliştirilen Beyan Formu'nun Sivil Toplum Kuruluşları networkleri aracılığıyla derneklerimize ulaştırılmasına ve bilgilendirme çalışmalarına başlanmıştır. Derneklerimiz artık tüzüklerini değiştirerek mevcut yasal çerçeveye uygun hale getireceklerdir.

Yeni Medeni Kanunun yürürlüğe girmesi nedeniyle aynı şekilde Vakıflar tüzüğünde de gerekli değişikliklerin yapılması için Vakıflar Genel Müdürlüğü ile işbirliği yapılmaktadır. Vakıflarımızın özellikle para işi ile de uğraşmaları, yabancı vakıfların Türkiye'deki faaliyetleri ve bazı vakıfların dış yardım alması, Vakıf tüzük taslağına ilişkin çok değişik görüşlerin sürekli olarak Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ulaşması nedeniyle çalışmalar uzamıştır. Ancak Vakıflar tüzüğünde de çok önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Tüzüğün en geç iki ay içinde yürürlüğe gireceği inancındayız.

Türk Medeni Kanunu**Kanun No: 4721****Resmi Gazete: 08.12.2001 / 24607**

Ulu önder Atatürk'ün başlattığı Hukuk Devriminin temel yasası olan 1926 tarihli Türk Kanunu Medenisi, 75 yıl içinde gelişen Türk Medeni Hukuk teorisi, uygulaması, toplumsal talep, uluslararası ilişkiler ve mukayeseli hukuk çalışmaları çerçevesinde yapılan çok köklü yenilik ve değişikliklerle 01 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yeni Medeni Kanununun bizi ilgilendiren İkinci Kısımındaki Tüzel Kişiler Bölümünde Genel Hükümler (*Madde 47-55*), Dernekler (*Madde 56-100*) ve Vakıflar (*Madde 101-117*) yer almaktadır.

Anayasa'nın 33.maddesinde 03.10.2001 tarih ve 4709 sayılı yasanın 12.maddesi ile yapılan değişikliklerle dernek kurma hürriyetinin sınırları evrensel normlar dikkate alınarak genişletilmiştir. Anayasa değişikliği ile başlayan ve Medeni Kanunla devam eden, örgütlü sivil toplumu (*dernek ve vakıf vs.*) yakinen ilgilendiren bu yasal değişiklikler bununla da bitmemiş Dernekler Yasası, Toplantı Gösteri ve Yürüyüşleri Yasası, Basın Yasası, ve halen üzerinde çalışılmakta olan Vakıflar Tüzüğü'ne kadar gelinmiştir. Bu değişiklikler 2003 yılında da devam edecektir.

2908 sayılı Dernekler Kanunu

2908 sayılı Dernekler Kanunu'nun bazı maddeleri, 2002 yılı ve 2003 yılında yürürlüğe giren ve kamuoyunda Avrupa Birliği Uyum Yasaları olarak bilinen: Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunlarla önemli şekilde değiştirilmiştir. Vakıf ve derneklerimizi yakinen ilgilendiren bu değişikliklerden başlık olarak kısaca bahsetmekte yarar vardır. Kronolojik olarak vereceğimiz kanun maddeleri ilgili Resmi Gazeteden veya www.basbakanlik.gov.tr adresinden takip edilebilir.

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun**Kanun No: 4748****Resmi Gazete: 09.04.2002 / 24907**

06.10.1983 tarih ve 2908 Sayılı **Dernekler Kanunu'nun** aşağıdaki maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

Madde 4	Dernek kurma hakkı
Madde 7	Uluslararası Faaliyet Yasağı (<i>yürürlükten kalktı</i>)
Madde 5	Kurulması yasak dernekler (<i>6 numaralı bend</i>)
Madde 6	Bazı ad, işaret ve dilleri kullanma yasağı
Madde 11	Türkiye'de kurulan derneklerin yurt dışındaki faaliyetleri (<i>yürürlükten kalktı</i>)
Madde 12	Yurt dışında kurulan derneklerin Türkiye'deki faaliyetleri (<i>yürürlükten kalktı</i>)
Madde 34	Kuruluş (<i>birinci, ikinci, üçüncü fıkralar</i>)
Madde 38	Öğrenci Derneklerinin amaç ve faaliyetleri
Madde 43	Yabancı dernek ve kuruluşlarla ilişki

15.07.1950 tarih ve 5680 sayılı Basın Kanunu:

Bu yasa ile 5680 sayılı Basın Kanununun Ek 1 inci maddesi birinci – ikinci fıkraları değiştirildi, üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırıldı. Ek 2 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları değiştirildi.

06.10.1983 tarih ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu:

Bu yasa ile 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri kanununun 9 uncu ve 17 inci maddeleri ile 19 uncu maddesinin birinci fıkrası değiştirildi. 21. madde yürürlükten kaldırıldı.

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun

Kanun No: 4771

Resmi Gazete: 09.08.2002 / 24841

6.10.1983 tarih ve 2908 Sayılı Dernekler Kanunu'nun aşağıdaki maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

Madde 11	Türkiye'de kurulan derneklerin yurt dışındaki faaliyetleri (<i>yeniden düzenlendi</i>).
Madde 12	Yurt dışında kurulan derneklerin Türkiye'deki faaliyetleri (<i>yeniden düzenlendi</i>).
Madde 15	Dernek kütüğü ve kayıt işleri (birinci ve ikinci fıkralar değiştirildi)
Madde 39	Kamu hizmeti görevlilerinin kuracağı derneklerin amaç ve faaliyetleri (yürürlükten kaldırıldı.)
Madde 40	Milli Savunma, sivil savunma ve kolluk hizmetlerine hazırlayıcı faaliyette bulunma yasağı
Madde 45	Derneklerin denetimi
Madde 46	Dernekler Daire Başkanlığı
Madde 47	Kamu yararına çalışan derneklerin mali denetimi (yürürlükten kaldırıldı)
Madde 56	Öğrenci dernekleri organlarında görev alma yasağı (yürürlükten kalktı)
Madde 62	Defter ve kayıtlar
Madde 73	Dernek birimi

05.06.1935 tarih ve 2762 sayılı Vakıflar Kanununun 1inci maddesinin sonuna bir fıkra eklenmiştir.
Cemaat Vakıfları Bakanlar Kurulu Kararı ile taşınmaz mal edinebilirler ve taşınmaz malları üzerinde tasarrufta bulunabilirler.

08.06.1984 tarih ve 227 Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Ek Madde 3 eklenmesi.
Türkiye'de kurulan vakıfların yurt dışında kurulmuş vakıf veya kuruluşlara üye olması.

Türkiye’de kurulmuş vakıfların yurt dışında şube açması, yurt dışındaki benzer amaçlı vakıf veya kuruluşlarla işbirliği yapması yabancı ülkelerde kurulmuş vakıfların işbirliği yapılmasında yarar görülmesi halinde, karşılıklı olmak koşuluyla Türkiye’de faaliyette bulunmaları, şube açmaları, üst kuruluş kurabilmeleri, kurulmuş üst kuruluşlarla işbirliği yapmaları

06.10.1983 tarih ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası

Resmi Gazete 15.10.2002 tarih 24907

İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü Dernekler Daire Başkanlığı Merkez ve Taşra Teşkilatı Kuruluş, Görev, Çalışma ve Denetim, Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun

Kanun No: 4778

Resmi Gazete: 11.01.2003 / 24990

06.10.1983 tarih ve 2908 sayılı Dernekler Kanununun aşağıdaki maddeleri değiştirilmiştir.

Madde 5	Kurulması yasak dernekler
Madde 6	Bazı ad, işaret ve dilleri kullanma yasağı
Madde 11	Türkiye’de kurulan derneklerin yurt dışındaki faaliyetleri (yürürlükten kalktı)
Madde 12	Yurt dışında kurulan derneklerin Türkiye’deki faaliyetleri (yürürlükten kalktı)
Madde 16	Üye olma hakkı
Madde 18	Üyelerin hakları
Madde 44	Bildiri yayınlanması

05.06.1935 tarih ve 2762 sayılı Vakıflar Kanununun 1 inci maddesinin altıncı fıkrası değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Cemaat vakıfları, vakfiyeleri olup olmadığına bakılmaksızın, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün izniyle taşınmaz mal edinebilirler ve taşınmaz malları üzerinde tasarrufta bulunabilirler.

15.07.1950 tarih ve 5680 sayılı Basın Kanununun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Mevkute sahibi, mesul müdür ve yazı sahibi haber kaynaklarını açıklamaya zorlanamaz.

22.11.2001 tarihli 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 91 inci ve 92 inci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 91. Faaliyet Serbestliği

Dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere uluslararası faaliyette ve işbirliğinde bulunabilirler, yurt dışında şube açabilirler ve yurt dışında kurulmuş dernek veya kuruluşlara üye olarak katılabilirler.

Madde 92. Yabancı Dernekler

Yabancı dernekler, uluslararası alanda işbirliği yapılmasında yarar görülen hallerde ve karşılıklı olmak koşuluyla Dışişleri Bakanlığı'nın görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığı'nın izniyle Türkiye'de faaliyette ve işbirliğinde bulunabilirler, şube açabilirler, üst kuruluşlar kurabilirler ve kurulmuş üst kuruluşlara katılabilirler.

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun

Kanun No. 4793

Resmi Gazete: 04.02.2003/25014

06.10.1983 tarih ve 2908 sayılı Dernekler Yasasının 82inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 82. Ceza Hükümleri

Bu kanunun 43 üncü maddesine ve 45 inci maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarındaki zorunluluğa uymayanlar, 64 üncü maddenin ikinci fıkrasında öngörülen bildirim yapmayan veya Bakanlıkça belirtilen sürede taşınmaz malları paraya çevirmeyenler bir milyar liradan üç milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.